

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 165/2015-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. apríla 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], správcu konkurznej podstaty KELIS KOVOPROJEKT ELI s. r. o. v konkurze, Levočská 9, Prešov, zastúpeného advokátkou JUDr. Miroslavou Husovskou, Weberova 2, Prešov, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Obo 19/2014 z 22. mája 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA], správcu konkurznej podstaty KELIS KOVOPROJEKT ELI s. r. o. v konkurze, o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. augusta 2014 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], správcu konkurznej podstaty KELIS KOVOPROJEKT ELI s. r. o. v konkurze, Levočská 9, Prešov (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Obo 19/2014 z 22. mája 2014.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol:

«Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „porušovateľ“) svojím uznesením sp. zn. 5 Obo 19/2014 zo dňa 22.05.2014 potvrdil uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5K 162/2002-573 zo dňa 11.02.2014, ktoré napadol sťažovateľ svojím odvolaním.

Svoje rozhodnutie však porušovateľ aj napriek rozsiahlemu a podrobnému odvolaniu sťažovateľa, v ktorom namietal niekoľko pochybení, porušovateľ vôbec neodôvodnil, resp. odôvodnil len veľmi stručne a to, že má za to, že prvostupňový súd vyčerpávajúcym spôsobom posúdil činnosť oboch správcov a preto sa porušovateľ s hodnotením súdu prvého stupňa plne stotožnil.

Porušovateľ sa však v skutočnosti vôbec nevenoval niekoľko stranovým námietkam sťažovateľa uvedených v odvolaní, v ktorých sťažovateľ podrobne dôvodil, prečo považuje rozhodnutie súdu prvého stupňa za nesprávne a neobjektívne, prečo podľa neho nie sú argumenty súdu prvého stupňa pravdivé, poukazoval na rozpory a významné skutočnosti, v ktorých prvostupňový súd pochybil, no aj napriek tomu sa porušovateľ k dôvodom a argumentom samotného odvolania sťažovateľa nijako nevyjadril, len stroho konštatoval, že sa plne stotožňuje s názorom súdu prvého stupňa.

Práve z tohto dôvodu, a to že porušovateľ sa náležite nezaoberal odvolaním sťažovateľa, resp. nezaoberal sa ním vôbec, sťažovateľ považuje takéto nezaobranie sa opravným prostriedkom účastníka zo strany konajúceho súdu za hrubé porušenie práva účastníka konania na súdnu a inú právnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky...

Vychádzajúc z tohto záveru chce sťažovateľ poukázať na to, že odôvodnenie porušovateľa je natoľko nejasné a neúplné, že overenie správnosti výroku je nepreskúmateľné, pričom sťažovateľ sa domáha minimálne aspoň svojho ústavného práva dozvedieť sa o dôvodoch takéhoto arbitrárneho rozhodnutia. Z dôvodu, že sa tak nestalo, sťažovateľ má za to, že jeho ústavné právo na spravodlivý súdny proces bolo porušené.

Pokiaľ ide o samotnú podstatu konania, v ktorom bolo vydané napádané rozhodnutie, sťažovateľ uvádza, že v danom konaní nesúhlasil s tým ako prvostupňový a následne aj druhostupňový súd (porušovateľ) rozhodol o rozdelení odmeny správcov konkurznej podstaty medzi nového správcu (sťažovateľa) a predošlého správcu. Resp. sťažovateľ sa nevie stotožniť najmä s tým, že takéto rozhodnutie o rozdelení a priznanej odmene nebolo riadne, zrozumiteľne a preukázateľne odôvodnené a to tak zo strany súdu prvého stupňa, ako aj zo strany porušovateľa.

V tomto kontexte je síce významná tá skutočnosť, že pre rozhodnutie o uvedenej otázke je dôležitá aplikácia ust. § 9 vyhlášky č. 493/1991 Zb. v platnom znení, „ak v konkurznom alebo vyrovnacom konaní bolo činných niekoľko správcov, patrí každému z nich podiel konkurznej odmeny zodpovedajúci rozsahu a dĺžke doby jeho činnosti“, na druhej strane je však neprehliadnuteľná aj tá skutočnosť, ako je dobré predmetné ustanovenie správne aplikovať.

Hoci v tejto súvislosti si sťažovateľ uvedomuje, že vyššie uvedené zákonné ustanovenie ponecháva svojím spôsobom široký rozsah pre voľnú úvahu súdu, ktorá spočíva v posúdení rozsahu a dĺžky činnosti toho ktorého správcu konkurznej podstaty, na druhej strane však sťažovateľ má tiež za to, že aj každá takáto úvaha súdu by mala byť pri svojom rozhodovaní založená aj na riadnom vysporiadaní sa so všetkými účastníkmi namietanými skutočnosťami a argumentmi ohľadne samotného rozsahu a dĺžky činnosti konkrétneho správcu...»

V nadväznosti na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol nálehom, ktorým vysloví, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obo 19/2014 z 22. mája 2014 bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa

čl. 6 ods. 1 dohovoru, napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zruší, vec vráti najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a prizná sťažovateľovi úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ sťažnosťou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obo 19/2014 z 22. mája 2014, ktorým tento súd v odvolacom konaní potvrdil uznesenie Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 K 162/2002-753 z 11. februára 2014.

Ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, v ktorej opakovane uvádza, že k úlohám právneho štátu patrí aj vytvorenie právnych a faktických garancií na uplatňovanie a ochranu základných práv a slobôd ich nositeľov, t. j. fyzické osoby a právnické osoby. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní, ktoré sú dostupné bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky základných práv a slobôd. Existenciou takýchto konaní sa však nevyčerpávajú ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd. Ústavnosť týchto konaní predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkým zákonom ustanovených prostriedkov na dosiahnutie účelu takých procesných postupov. Ústavný súd z tohto hľadiska osobitne pripomína objektivitu takého postupu orgánu verejnej moci (II. ÚS 9/00, II. ÚS 143/02). Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa v konaní a rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci. Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejavíť nielen vo využití všetkých dostupných zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich využitia v súlade s procesnými predpismi.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Účelom citovaného článku ústavy je zaručiť

každému prístup k súdnej ochrane, k súdu alebo inému orgánu právnej ochrany. Základné právo zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy umožňuje každému, aby sa stal po splnení predpokladov ustanovených zákonom účastníkom súdneho konania. Ak osoba splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej efektívne umožní (mal by umožniť) stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorú si osvojil aj ústavný súd, vyplýva, že „právo na súd“, ktorého jedným aspektom je právo na prístup k súdu, nie je absolútne a môže podliehať rôznym obmedzeniam. Uplatnenie obmedzení však nesmie obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom a v takej miere, že by uvedené právo bolo dotknuté v samej svojej podstate. Okrem toho tieto obmedzenia sú zlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý garantuje právo na spravodlivé súdne konanie, len vtedy, ak sledujú legitímny cieľ a keď existuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a týmto cieľom (napr. Guérin c. Francúzsko, 1998).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma (IV. ÚS 77/02).

Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

Aj EŠLP vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy odôvodniť svoje rozhodnutia, ale nemožno ho chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra EŠLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

Ústavný súd poukazuje na to, že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa

možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

Uvedené východiská bol povinný dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní o namietanej veci aj najvyšší súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania sťažnosti aspoň rámcovo posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná, a na tomto základe formulovať záver, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

Sťažovateľ v sťažnosti predovšetkým namieta, že najvyšší súd napadnuté uznesenie neodôvodnil dostatočným spôsobom a nezaoberal sa všetkými námietkami sťažovateľa. V dôsledku toho malo dôjsť podľa sťažovateľa k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V relevantnej časti odôvodnenia uznesenia sp. zn. 5 Obo 19/2014 z 22. mája 2014 najvyšší súd uviedol:

„... Pokiaľ ide o odvolanie správcu konkurznej podstaty [REDAKOVANÉ], odvolací súd dospel k záveru, že nie je opodstatnené. Súd prvého stupňa v napadnutom rozhodnutí posúdil podrobne a vyčerpávajúco činnosť tak [REDAKOVANÉ] - pôvodného správcu, ako aj činnosť odvolateľa z hľadiska rozsahu a dĺžky ich činnosti ako aj z hľadiska náročnosti a zodpovednosti. Podrobne uviedol jednotlivé úkony vykonané správcami počas konkurzu a tieto úkony aj vyhodnotil, pritom sa správne zaoberal nečinnosťou tak na strane jedného, ako aj druhého správcu. S jeho hodnotením sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje a poukazuje naň pri určení výšky odmeny. Preto, ak po zosumarizovaní ich činnosti odmenu rozdelil medzi pôvodného a nového správcu na polovicu, rozhodol v súlade s § 9 vyhl. č. 493/1991 Zb...“

Keďže najvyšší súd poukazuje v napadnutom uznesení na odôvodnenie uznesenia krajského súdu, kvôli úplnosti ústavný súd poukazuje aj na relevantnú časť odôvodnenia uznesenia krajského súdu č. k. 5 K 162/2002-753 z 11. februára 2014, v ktorom sa uvádza:

„... Súd posúdil rozsah a dĺžku činnosti správcov s prihliadnutím tak na nečinnosť [REDAKOVANÉ], ktorý neodovzdal doklady novému správcovi konkurznej podstaty od zbavenia, t. z. od 28.9.2004 do roku 2008, ako aj na nečinnosť [REDAKOVANÉ], ktorý odstraňoval nedostatky konečnej správy od roku 2009 do roku 2011, nepreskúmal pohľadávky veriteľa Slovenská konsolidačná, a.s. Bratislava a jeho predchodcov, ktoré boli prihlásené ako pohľadávky proti podstate u správcu [REDAKOVANÉ] v rokoch 2005 – 2007. Tieto boli preskúmané [REDAKOVANÉ] až po podaní námietok proti konečnej správe veriteľom Slovenská konsolidačná a.s. Bratislava v roku 2011. Na základe uvedených skutočností dospel súd k záveru, že je odôvodnene priznaná odmena v rozsahu 50 % pre [REDAKOVANÉ] a 50 % pre [REDAKOVANÉ]...“

Na základe citovaného ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sa v napadnutom uznesení zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal s relevantnými odvolacími námietkami sťažovateľa, s ktorými sa nestotožnil, a preto rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správny. Napadnutý rozsudok krajského súdu nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za zjavne neodôvodnený a ani za arbitrárny, t. j. taký, ktorý by bol založený na právnych záveroch, ktoré nemajú oporu v zákone, resp. popierajú podstatu, zmysel a účel v napadnutom konaní aplikovaných ustanovení právnych predpisov.

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu, a základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí sťažností na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti neprichádzalo už do úvahy rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa uplatnených v petite sťažnosti (zrušenie napadnutého uznesenia

najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obo 19/2014 z 22. mája 2014, vrátenie veci na ďalšie konanie a priznanie úhrady trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. apríla 2015